

politikussal, elsősorban Titóval, mikor meglátogattam, valamint az itteni lengyel, román, csehszlovák követekkel, akik mind rokonszenvvel fogadták. Sajnos, Nosek csehszlovák követ eléggé zárkózott volt, de hiszen ez magában véve nem jelent semmit, mert Clementis, Gottwald, Ripka, Fierlinger, Masaryk és maga Beneš is ismerik elgondolásait. Tudom, hogy a kicseréléssel kapcsolatban még sok nehézség van, de ezeket is át lehet majd hidalni.

Jelentéseimet már bizonyára olvastad. A legkülönbözőbb emberekkel érintkezem és igyekszem minél hasznosabb információkat beszerezni. Az olasz-francia vámunió megvalósulóban van. A belga-holland-luxemburgi vámunió már létezik. Nem adok 12 hónapot, és sikerülni fog Antwerpentől Brindisiig egy nagy közös vámterületet létesíteni, újabb figyelmeztető arra, hogy nekünk is sietnünk kell. *Periculum in mora*.³ Ne felejtjük el, hogy a vámunió belpolitikai szempontból is óriási jelentőségű, és Groza és Tito megerősítése is érdekünk, mert ez visszahat a magyar fejlődésre is. Ugyanezt áll Gottwaldékra és Masarykra is, különösen a szlovákkérdéssel kapcsolatban. Ha karácsonyra pár napra hazautazom, odafelé vagy visszajövet Prágán keresztül visz az utam.

Válaszodat várva, maradok szívélyes üdvözlettel:

PIL 704. f. vegyes (másolat)

¹ Folyosó (francia).

² Aki időt nyer, életet nyer. (latin)

³ A késlekedésben van a veszély. (latin)

335. KÁROLYI MIHÁLY MOLNÁR ERIKHEZ

(Párizs, 1947. október 4.)

Tárgy: Magyar-francia kulturális egyezmény

Hivatkozással Miniszter Úr fenti számú rendeletére, jelentem, hogy a magyar-francia kulturális egyezmény szövegtervezetét és a hozzátartozó javaslatok (annexe) szövegét kézhez vettem és alapos tanulmányozás tárgyává tettem. Véleményem szerint a szöveg a jelen formában teljesen megfelelő, és kétségtelenül hasznos kerete lesz a magyar-francia kulturális kapcsolatok kiépítésének.

Csupán egyetlenegy pontnál javasolok némi módosítást, és ez sem magára az egyezménytervezetre, hanem annak mellékletére vonatkozik. A melléklet (javaslatok: annexe) 13. pontja ugyanis ígéretet tartalmaz arra nézve, hogy mindkét szerződő kormány örködni fog afelett, hogy az iskoláikban használatos tankönyvek ne tartalmazzanak a másik országra vonatkozó tévedést vagy egyoldalúságot. Javasolom itt egy mondat beszúrását, amely a következőképpen szólna:

„Ebből a célból mindkét szerződő kormány tanulmányozni fogja azokat a megjegyzéseket és javaslatokat, amelyeket a vegyesbizottság neki esetről esetre tenni fog az ilyen tévedések vagy egyoldalúságok helyreigazítása céljából.”

Fenti mondat beszúrását azért tartom szükségesnek, mert sajnos a francia iskolákban használatos tankönyvek még ma is igen sok ferdtést tartalmaznak Magyarországgal kapcsolatban, és éppen ezért szükségesnek látszik egy procedura megjelölése, amely procedura segítségével ezek a tévedések a jövőben kiküszöbölhetőek lesznek.

Információim szerint a francia külügyminisztérium kulturális osztálya eme beszúrás ellen nem emel kifogást.

Tekintettel arra, hogy október utolsó hetében Magyarországon több, a francia-magyar kulturális közeledés ügyét szolgáló manifesztáció lesz és ezeken a francia kultúrpolitika több vezető személyisége (többek között Joxe államtanácsos, a francia külügyminisztérium kulturális osztályának vezetője és Aurélien Sauvageot,¹ a keleti nyelvek főiskolájának tanára) fog részt venni, kívánatos volna, hogy a magyar-francia kultúregyezmény aláírása lehetőleg ugyanakkor történjen meg Budapesten. Információim szerint francia részről is időszerűnek tartják a kultúregyezmény aláírását. Amennyiben a budapesti francia követ a kultúregyezmény magyar részről jóváhagyott szövegét néhány napon belül Budapesten megkaphatná, úgy a budapesti francia követ október 25-ig kétségtelenül megszerezhetné a francia külügyminisztérium meghatalmazását a kultúregyezmény aláírására.

MOL XIX-J-30-a 22. doboz (egykorú másolat)

¹ Aurélien Sauvageot a párizsi főiskolán a finnugor nyelvek tanára, évekig lektor volt a budapesti egyetemen, innen barátsága a magyar kulturális és tudományos élet számos szereplőjével. Ő készítette az első francia-magyar nagyszótárt, sokat fordított magyarról franciára. Károlyi követsége idején mint a francia rádió magyar adásának vezetője jó kapcsolatban volt a követséggel.

336. KÁROLYI MIHÁLY MOLNÁR ERIKHEZ

(Párizs, 1947. október 4.)

Mikes Imre hírlapíró, aki Auer Pál távozásáig a magyar követség bulletinjét szerkesztette, Auer Pállal egyidejűleg azonban beszüntette működését, egy hónappal ezelőtt kezdte szabálytalan időközökben „Nyugati Hírnök” című bulletinjét a franciaországi magyarok egy részéhez szétküldeni. Információim szerint, melyek még megerősítésre szorulnak, Mikes Imre közel 100 000 frankos havi budget-vel dolgozik. Ugyanezen információim szerint mind finansziális, mind politikai szempontból Nemestóthy Dénes volt követségi tanácsos irányítását követi.

Tekintettel arra, hogy a bulletin csupán néhány száz ember kapja és azt zárt borítékban, levélként küldik szét, újságpavilonokban pedig árusításra nem kerül, nem lehet arról beszélni, hogy Mikes Imre bulletinje komolyabb hatással volna a nyugat-európai magyar közvéleményre. A francia közvéleményre való hatása pedig egyenlő a nullával, mint azt Basdevant sous-directeur,¹ a francia külügyminisztérium sajtóosztályának jelenlegi vezetője a napokban a követség tagjai előtt kijelentette.

Informálódtam a francia sajtórendészeti szabályok és gyakorlatok iránt is, és azt az információt kaptam, hogy mindaddig, amíg a bulletin levélként küldik szét és utcán nem árusítják, a francia sajtórendészeti hatóságok ellene eljárni nem fognak. Kilátásba helyezte azonban, hogy Mikes Imrét francia hivatalos oldalról figyelmeztetni fogják, hogy működése, amely zavarja Franciaország és Magyarország baráti viszonyát, nem szimpatikus a francia hatóságok előtt. Ez a figyelmeztetés azonban csak tanács formájában történhetik meg, más eljárás a francia hatóságoktól a jelen körülmények között nem várható.

Közölhetem egyébként Miniszter Úrral, hogy a Mikes-féle bulletin esetleges hatásának ellensúlyozása érdekében a franciaországi magyarok körében társadalmi akció indult meg, amelynek az a célja, hogy a magyar kolónia legkiválóbb képviselői a nyilvánosság előtt ítélik el a magyar emigráció antidemokratikus tevékenységét és hírverését. Ennek az akciónak előkészítését szolgálja 2 közlemény, amelyek a párizsi demokratikus